

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci oprávneného **Ing. J. B.**, bývajúceho v S., proti povinnej **GOODWILL, spol. s r.o.**, ktorá mala sídlo v Košiciach, Južná trieda 47 a bola dňa 29. júla 2004 vymazaná v obchodnom registri, **o vymoženie 2 356,77 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. Er 3425/1999, o dovolaní súdneho exekútora JUDr. Ing. K. M. so sídlom v K., proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 28. septembra 2012 sp. zn. 5 CoE 71/2012, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 28. septembra 2012 sp. zn. 5 CoE 71/2012 v časti, ktorou bolo odmietnuté odvolanie súdneho exekútora proti výroku rozhodnutia exekučného súdu o trovách exekúcie, **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 28. septembra 2012 sp. zn. 5 CoE 71/2012 odmietol odvolanie súdneho exekútora proti uzneseniu Okresného súdu Košice II (ďalej len „exekučný súd“) z 27. februára 2012 č.k. Er 3425/1999-6, ktorým bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú, bola zastavená a súdnemu exekútorovi nebola priznaná náhrada trov exekúcie. O odmietnutí odvolania odvolací súd rozhodol podľa § 218 ods. 1 písm. b/ zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) majúc za to, že ho podal ten, kto na jeho podanie nie je oprávnený. Na odôvodnenie tohto svojho záveru uviedol, že preskúmané exekučné konanie sa začalo 3. mája 1999, kedy podľa ustanovenia § 37 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“), ktoré ustanovenie treba podľa prechodného ustanovenia

§ 235 ods. 2 Exekučného poriadku na danú vec stále aplikovať, boli účastníkmi exekučného konania iba oprávnený a povinná. Súdny exekútor bol označený za účastníka konania, aj to len v časti o trovách exekúcie, až zákonom č. 32/2002 Z.z. účinným od 1. februára 2002. V dôvodoch svojho rozhodnutia odvolací súd poznamenal: „Rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorých bol vyslovený právny názor, že aj podľa právnej úpravy platnej pred 1. 2. 2002 bol exekútor účastníkom exekučného konania v časti, v ktorej sa rozhodovalo o trovách exekúcie, a to i bez výslovného určenia tohto jeho postavenia, nie sú ani súdnymi rozhodnutiami zásadného významu, ani stanoviskami podľa § 22 (Zjednocovanie výkladu a používania zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov) ods. 1 zák. č. 757/04 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého na zabezpečenie jednotného výkladu a jednotného používania zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov najvyšší súd zverejňuje súdne rozhodnutia zásadného významu a prijíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, preto nižšie súdy nie sú povinné sa riadiť právnym názorom v nich vysloveným. Odhliadnuc od uvedeného, systém kontinentálneho systému práva, kde patrí aj právny poriadok Slovenskej republiky, nevychádza zo všeobecnej záväznosti prijatej (a publikovanej) judikatúry všeobecných súdov (teda aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) a správnosť prijatých právnych záverov v tej – ktorej individuálnej veci preskúmajú súdy v riadnom i mimoriadnom inštančnom procesnom postupe pri rešpektovaní práva na spravodlivý proces vo svetle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky i Európskeho súdu pre ľudské práva zahŕňajúce v sebe najmä princíp ‚rovnosti zbraní‘, princíp kontradiktórnosti konania, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a ďalšie požiadavky spravodlivého súdneho konania.“

Proti uzneseniu odvolacieho súdu v časti o trovách exekúcie podal súdny exekútor dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu, že odmietnutím jeho odvolania mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Oprávnený navrhol dovolanie súdneho exekútora zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na jeho podanie, preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 239 O.s.p.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd, ak je dovolanie podané včas, a na to oprávneným subjektom z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). Takýmto procesným právom účastníka je i to, aby rozhodnutie súdu prvého stupňa, s ktorým nesúhlasí, bolo na základe jeho odvolania preskúmané odvolacím súdom. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o odmietnutí odvolania z dôvodu, že bolo podané neoprávnenou osobou, ak záver odvolacieho súdu o tejto otázke nie je správny.

V prejednávanej veci odvolací súd nepovažoval súdneho exekútora za osobu oprávnenú podať odvolanie z dôvodu, že preskúmané exekučné konanie sa začalo 3. mája 1999, kedy podľa vtedy platného ustanovenia § 37 ods. 1 Exekučného poriadku, ktoré ustanovenie bolo treba podľa prechodného ustanovenia § 235 ods. 2 Exekučného poriadku na danú vec aplikovať, boli účastníkmi exekučného konania iba oprávnený a povinná.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že aj keď v zmysle prechodných a záverečných ustanovení Exekučného poriadku nebolo možné v danej veci aplikovať ustanovenie § 37 ods. 1 v znení od 1. februára 2002, odvolací súd mal súdneho exekútora považovať za účastníka pre úsek exekučného konania, v ktorom sa rozhodovalo o trovách konania, bez ohľadu na to, že toto jeho procesné postavenie nebolo pôvodne v zákone výslovne určené.

Účastníkom pre určitý úsek konania je osoba (fyzická alebo právnická, prípadne aj štát), o ktorej procesných právach a povinnostiach sa má v konaní rozhodovať (Mazák, J. a kolektív: Základy občianskeho procesného práva, Bratislava, Iura Edition, 2007, s. 97). Postavenie inej osoby ako účastníka konania pre určitú časť (exekučného) konania je potrebné vyvodiť z konkrétnej procesnej situácie.

V predmetnej veci rozhodovanie o trovách exekúcie v súvislosti s jej zastavením sa priamo dotýkalo práva súdneho exekútora na náhradu týchto trov. Aj podľa právnej úpravy platnej pred 1. februárom 2002 bol preto súdny exekútor účastníkom exekučného konania v časti, v ktorej sa rozhodovalo o trovách exekúcie, a to i bez výslovného určenia tohto jeho postavenia. Ním podané odvolanie smerujúce proti výroku o trovách exekúcie preto nebolo možné odmietnuť ako podané neoprávnenou osobou (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2011 sp. zn. 2 Cdo 205/2011, ktorým bol zároveň nepriamo odmietnutý právny záver vyplývajúci z uznesenia Najvyššieho súdu SR z 27. 1. 2010 sp. zn. 1 Cdo 14/2010, ďalej rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 93/2006, 6 Cdo 59/2012, 7 Cdo 125/2012 a ďalšie).

Nesprávnym odmietnutím odvolania súdneho exekútora mu tak bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Názor odvolacieho súdu, ktorý nepripúšťa možnosť účasti iných subjektov v exekučnom konaní než tých, ktorí boli výslovne uvedení v ustanovení § 37 ods. 1 Exekučného poriadku v znení do 31. januára 2002, nie je preto správny ani ústavne konformný (súladný) najmä so zreteľom na znenie čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Je totiž nezdôvodniteľné (neakceptovateľné), aby sa niekomu (komukoľvek) odobrala možnosť priamo presadzovať svoje práva, ak o nich bolo rozhodnuté. Vyjadrená je tým i materiálna ochrana práva na súdnu ochranu ako základného ľudského práva v právnom štáte.

Skutočnosť, že zákon výslovne neoznačuje niekoho za účastníka konania, neznamená, že s ním konajúci súd nemôže v prípade potreby konať, ak sa účinky jeho postupu alebo rozhodovania týkajú základných práv, ktoré má takáto osoba zaručené v ústave alebo medzinárodnej zmluve (porovnaj napr. I. ÚS 219/2007). Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky tiež vyplýva, že právo súdneho exekútora na náhradu trov exekučného konania možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 200/2007, II. ÚS 272/2008, III. ÚS 52/2009).

Nie je úlohou dovolacieho súdu v preskúmvanej veci polemizovať s názorom odvolacieho súdu o nezáväznosti nezverejnených rozhodnutí najvyššieho súdu pre súdy nižších stupňov (v preskúmvanej veci bude jeho právny názor vyslovený v tomto uznesení pre odvolací súd záväzný podľa § 243d ods. 1, druhá veta O.s.p.), považuje však za potrebné poznamenať, že ak sa už súd vo svojom rozhodnutí odchýli od ustálenej rozhodovacej praxe, navyše usmernenej opakovanými (ak keď neuvverejnenými) rozhodnutiami najvyššieho súdu bez toho, že by dostatočným spôsobom vyložil dôvody, pre ktoré ustálenú rozhodovaciu prax odmieta, a dokonca bez vysvetlenia opomenie pre účastníka priaznivú judikatúru, na ktorú účastník súdu výslovne upozornil, má jeho postup a rozhodovanie črty justičnej ľubovôle. Takýto jeho postup významne oslabuje presvedčivosť písomného vyhotovenia jeho rozhodnutia a oslabuje predvídateľnosť súdneho rozhodovania, ktorý jav nemožno tolerovať v rozhodovacej praxi súdov. V náleze sp. zn. III. ÚS 300/06 Ústavný súd SR uviedol: „Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty, ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie.“ Totožne v náleze sp. zn. IV. ÚS 49/06 uviedol: „... napriek skutočnosti, že v právnom poriadku Slovenskej republiky rozhodnutia všeobecných súdov vo veci samej nezaväzujú ostatných sudcov rozhodnúť analogicky v podobných prípadoch, taká situácia, keď súdy v druhovo rovnakej veci rozhodujú protichodným spôsobom, podkopáva efektivitu fungovania systému spravodlivosti a neguje jeho elementárny princíp a základný predpoklad, ktorým je požiadavka, aby sa o rovnakých veciach rozhodovalo rovnakým spôsobom.“

Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. je zo zákona nielen dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v konaní touto

vadou postihnutom, ale zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uznesenie odvolacieho súdu v napadnutom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto uznesenie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. marca 2013

JUDr. Ladislav Górasz, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Viera Čulenová